

Podnesite vaš zahtjev

Nezavisni mehanizam projektne odgovornosti (IPAM) Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) revidira pitanja koja se odnose na zaštitu životne sredine, društvo ili transparentnost, a koja postavljaju pojedinci ili organizacije i koja se odnose na projekte koje finansira Banka i za koje vjeruju da su prouzrokovali štetu ili je izgledno da će je prouzrokovati.

Ako se vaša zabrinutost odnosi na:

- **Prevaru, korupciju ili etička pitanja**, molimo vas da vašu žalbu podnesete Uredu glavnog službenika za usklađenost ([Office of the Chief Compliance Officer](#)) odgovornog za ova pitanja, putem adrese whistleblowing@ebrd.com.
- EBRD-ov **postupak nabavke** u kojem ste sudjelovali, molimo vas da vašu žalbu podnesete Odjelu za politiku nabavki i savjetovanje koji je odgovoran za ova pitanja, putem adrese ProcurementComplaint@ebrd.com.

Korak 1: Potrebne informacije

Ove informacije su obavezne kako bi IPAM mogao revidirati i razmotriti vaš zahtjev.

1. Ko podnosi ovaj Zahtjev? Navedite svoje ime (imena) ili ime vaše organizacije.

Neformalna grupa građana NGG Park prirode trstionica i Boriva, Kakanj
Predstavnici grupe: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

2. IPAM je posvećen zaštiti vašeg identiteta, ako se plašite odmazdi. Želite li da vaše ime (imena) (ili ime vaše organizacije) bude čuvano **u tajnosti tokom čitavog ovog postupka**? Zbog čega zahtijevate tajnost?

Da, sačuvajte naš lični identitet, ali se možete pozvati na NGG Park prirode Trstionica i Boriva koja predstavlja civilni pokret svih građana općine Kakanj, ali i šire.

Zbog svog djelovanja smo mi kao predstavnici već imali pozive i poruke da se rad grupe zaustavi. U cijeli slučaj su upleteni politički i administrativni autoriteti općina Kakanj i Vareš, Zeničko-dobojskog kantona, Federacije Bosne i Hercegovine, te ambasade Velike Britanije u BiH, koji su u saradnji sa investitorom Adriatic Metals putem koruptivnih radnji izdrazili dokumentaciju (iako faličnu i nezakonitu) za predmetni projekat u Varešu. U ovoj "igri" su milijarde eura i zbog takvog iznosa i korupcije/kriminala na djelu, opravdano

možemo sumnjati da naši životi mogu biti ugroženi. Ne da se plašimo umrijeti za ovo što radimo, nego se plašimo da bi se to desilo prije nego ih zaustavimo!

Napomena. IPAM će podijeliti vaše zabrinutosti navedene u zahtjevu sa zaposlenicima Banke i Klijentom, ali vaše ime i drugi podaci koji bi vas identificirali neće biti podijeljeni. *

3. Plašite li se vi ili drugi odmazde zbog toga što ste svoje zabrinutosti podijelili s IPAM-om? Navedite detalje. (Navedite ako ove informacije trebaju biti tretirane kao tajne.)

Da. Objašnjeno pod 2. Investitor je podmitio autoritete, a oni su mito primili. To sasvim dovoljno govori o investitoru/klijentu. Mi Bosni kažemo: "Ko laže, taj krade; ko krade, taj i ubija."

Adriatic Metals smo već pronašli u laži, davanju lažnih podataka u zvaničnoj dokumentaciji na svojoj web stranici, učešću u koruptivnim djelima i podsticanju na korupciju, pa sasvim realno možemo očekivati da nastave niz i smaknu nas koji im smetamo.

4. Zemlja
Bosna i Hercegovina

5. Navedite svoje kontakt podatke

a. Broj telefona

b. Broj mobitela: [REDACTED]

c. Adresa elektronske pošte (e-mail): [REDACTED]

d. Adresa za slanje pošte: [REDACTED]

e. Broj faksa

Koji je najbolji način da vas kontaktiramo? e-mail.

6. Imenujte ili opišite Projekat (Projekte) EBRD-a koji su razlog za zabrinutost. Ako ne znate naziv Projekta, možete navesti detalje poput naziva kompanije koja je zadužena za Projekat, lokaciju Projekta ili aktivnosti koje uključuje, a koje utiču na vas.

Projekat Vareš investitora Adriatic Metals PLC

7. Prema vašem mišljenju, kakvu štetu je Projekat uzrokovao ili može uzrokovati? Navedite detalje.

Do sada je Projekat uzrokovao sljedeće:

- Nelegalnu sječu visoke šume koja je Prostornim Planom ZDK planirana za stavljanje po zaštitu
- Zagađenje pitke vode Vrući potok koji sa svojim pritokama iz dubine zemlje izvire na lokalitetu Rupice gdje se trenutno vrše detaljna istraživanja i pripreme za iskopavanje rude
- Posljedično zagađenju toka Vrući potok, nestale su jedinke bjelogorog riječnog raka čije stanište je bio Vrući Potok
- Posljedično zagađenju toka Vrućeg potoka kao pritoke rijeke Trstionice (takođe pitka voda), rijeka Trstionica je zagađena pri čemu je iz nje nestao vodeni svijet uključujući autohtonu potočnu pastrmku i druge akvatične organizme
- Nelegalno i bez ikakvih dozvola je proširen šumski put kroz područje Mehorić-Vrući Potok-Rupice čime je devastirana okolna priroda i ugrožena su životinjska staništa
- Hiljade tona jalovine sa lokaliteta iskopina su iz kamiona istresene na obale Vrućeg Potoka, rijeke Trstionice i rijeke Borive-takođerijeke pitke vode (pored puta Mehorić-Ponijeri) čime je došlo do trajnog narušavanja toka rijeka, zagađenja vode, uništenja staništa
- Posječeno je drveće i rastinje koje je ranije postojalo na obalama rijeka
- Nelegalno je bagerima eksploatisan šljunak i kamen iz korita rijeka Trstionice i Borive, koji je samljeven i prerađen u nelegalno postavljenoj betonari u Mehoriću na obali rijeke Trstionice. Nalogodavca i bageristu nije nimalo brinulo uništenje vodotoka i staništa akvatičnih organizama i ugroženih vrsta (riječni rak i potočna pastrmka)
- Nelegalno je vršena eksploatacija kamena iz stijena pored puta na dionici Mehorić-Prašuma Trstionica
- Nelegalno su teške mašine zalazile u područje stroge prašume i nelegalno je vršena eksploatacija kamena i pijeska iz rijeke Trstionice u Prašumi Trstionica.
- Uzrokovana je pojava klizišta na lokalitetu jednog od ulaza u rudnik
- Plato Mehorić je potpuno devastiran teškim mašinama i radom betonare; inspekcija je našim djelovanjem izašla na teren i naredila uklanjanje betonare i pratećih objekata, te sanaciju terena. Teren nije saniran na pravilan način, nego je postojeća jalovina samo prekrivena humusom i poravnana.
- Stalnom bukom, vibracijama i bušenjem na lokalitetu Rupice došlo je do ugrožavanja staništa divljači koja se razbježala u traženju mirnijeg prostora.
- Projekat iz dana u dan ugrožava staništa biljnih i životinjskih vrsta ovog područja koje je u nauci poznato po svom biodiverzitetu, prisutnosti mogućih osjetljivih i ugroženih vrsta, kao i netaknutoj prirodi i bogatstvu vodotocima pitke vode.

Projekat će u budućnosti uzrokovati sljedeće:

- Nastavak i dalju devastaciju šumskog i prašumskog područja, uništavanje prirodnih staništa, ugrožavanje opstanka biljnog i životinjskog svijeta.
- Pojavu klizišta na cijelom lokalitetu zbog bespoštedne sječe šume.
- Uništavanje podzemnih vodotoka pitke vode.
- Proširenjem eksploatacionog polja na područje Gornja Borovica-Donja Borovica-Semizova Ponikva direktno će biti ugroženi, zagađeni, pa vrlo

vjerovatno i nestati sljedeći vodotoci:

- Bojića potok, pitka voda, pritoka Borovičkog potoka, općina Vareš
- Borovički potok, pitka voda, pritoka rijeke Bukovice, općina Vareš
- rijeka Bukovica, pitka voda kojom se napaja 30 000 stanovnika općine Kakanj
- Rasadnički potok, pitka voda koja teče pravcem Gornja Borovica-Rasadnik, općina Kakanj
- Najmanje četiri rijeke pitke vode će biti uništene, zagađene i neće postojati
- Svih 30 000 stanovnika Kaknja koji koriste vodu sa rijeke Bukovice će ostati bez vode
- Neminovno će doći do zagađenja tla
- Nesumnjivo će doći do zagađenja zraka cijelog područja u krugu 150km oko lokaliteta iskopavanja koje se nalazi na uzvisini i na nadmorskoj je visini od preko 1000 metara (NB: Kakanj 420 m/Nv, Sarajevo 530 m/Nv)

8a. Utiče li Projekat na vas direktno ili lično?

Da. Mi živimo nedaleko od područja koje se devastira. Projekat nam oduzima jedini netaknuti dio općine, jedinu vazdušnu banju, jedino mjesto gdje smo mogli pobjeći od zagađenja kakanjske industrije, jedini izvor pitke vode, jedini očuvani dio prirode. Takođe, mi pijemo vodu Bukovicu, naša djeca se uče plivati na Trstionici, naši prijatelji, familija, sugrađani su istoj ovoj situaciji.

8b. Podnosite li ovaj Zahtjev kao Predstavnik lica ili grupe na koju Projekat utiče?

Da. Mi smo, [REDACTED], predstavnici neformalne grupe građana NGG Park prirode Trstionica i Boriva koju sačinjavaju svi naši sugrađani i ne samo oni, nego i ostali prirodnjaci i savjesni građani Bosne i Hercegovine.

8c. Podnosite li ovaj Zahtjev kao organizacija na koju Projekat ne utiče direktno ili lično?

- Ne.

Opišite vaša nastojanja da angažujete ljude na koje Projekat utiče u smislu pitanja koja postavljate.

- Mi se trudimo upoznati javnost sa činjenicama vezanim za projekat i to radimo preko naše facebook [REDACTED]. Povezujemo se sa sugrađanima kroz dijeljenje informacija, kroz prihvatanje informacija koje nam šalju. Angažujemo svoje sugrađane kroz aktivnosti, sastanke, upute za postupanje, slanje dopisa inspekcijama i slično tome. Zajedno sa sugrađanima savjetujemo jedni druge o našim daljim zajedničkim aktivnostima, dogovaramo se pri donošenju odluka i djelujemo kao jedno.

Kakve povratne informacije su vam ljudi na koje Projekat utiče dali o uticaju Projekta?

- Fotografije devastiranih područja, zagađenih vodotoka koje su do

nedavno pili, odsustvo akvatičnih životinja, činjenice o posječenom drveću, fotografije posječene šume, [REDACTED] [REDACTED].

Generalno, ljudi su razočarani, uplašeni za svoju budućnost, za budućnost opstanka i za zdravlje. Među našim sugrađanima vlada strah, nevjerica, osjećaj bespomoćnosti iz kojeg se već rađa i bijes.

Šta je spriječilo ljude na koje Projekat utiče da podnesu ovaj Zahtjev?

- [REDACTED], ljudi su se plašili pričati o ovoj temi iz razloga što se radi o kriminalu visoko pozicioniranih ljudi u općinama, vijećima, Vladi kantona, ministarstvima kantona i Federacije BiH. Na zvaničnoj web stranici Općine Kakanj se brisala i još uvijek briše svaka informacija koju bilo ko od građana ostavi u komentarima. Mjesecima ova lokalna zajednica nije imala pristup području, niti smo imali ikakve inSada smo već organizovani, pa ljudi slobodnije razgovaraju o problemu, mada strah od odmazde još uvijek jasno postoji.
- Ono što je spriječilo ljude da reaguju su strah od odmazde, neinformisanost, osjećaj usamljenosti u problemu, nepoznavanje načina kako reagovati.

9. Jeste li ikada kontaktirali s EBRD-om ili Klijentom EBRD-a i pokušali postaviti pitanje i izraziti svoju zabrinutost?

- Trenutni kontakt između aktivista NGG Park prirode Trstionica i Boriva je jedini kontakt ove grupe sa EBRD. Dakle, naš inicijani mail, online sastanak i ova zvanična prijava.
- Klijent Adriatic Metals PLC je isključivo kontaktirao sa osobama na vlasti sa kojima je sklapao usmene i pisane dogovore, ishodovao očigledno štetne i nezakonite ugovore i dozvole; kontaktirali su sa lokalnom zajednicom Vareš; kontaktirali su sa samo jednim čovjekom iz lokalne zajednice koja pripada Kaknju i koji je predsjednik mjesne zajednice tri mala sela u užem području rudnika a koji je (uz dužno poštovanje) čovjek koji nije mogao razumjeti razmjere štete koju će ovakav projekat kuzrokovati i koji ni na koji način nije mogao zastupati interes svih građana, niti je za to bio ovlašten ili odabran na bilo koji način.
- Usmeno su razgovarali sa načelnikom općine Kakanj nakon što je tek zauzeo tu poziciju, koji je cijeli projekat skrivao od očiju javnosti, čije službe nisu reagovala po službenoj dužnosti na sva naša obavještenja o nelegalnim radovima i devastaciji, koji ih je prikrivao i štitio čak i od djelovanja kantonalnih inspekcija dok mi nismo sa građanima pokrenuli online protest spamiranja mail adrese općinskih službi i viber broja općinske inspekcije.
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]. Predstavnici Klijenta/investitora su iznosili nevjerovatno fingirane, lažne i nelogične podatke o "nultom stanju područja" što ćete pročitati u prilogu ovom mailu pod nazivom Tribina (zapisnik) (NB: jedan od iznesenih nonsensa je o pH vrijednosti vode u Vrućem potoku gdje predstavnici investitora tvrde da je pH 8.5 što nije tačno, jer mi znamo da je taj pH uvijek bio u rasponu neutralnog i pitka je voda.) [REDACTED]
[REDACTED]
- Da situacija bude ružnija, Klijent/investitor se prema prisutnima na tribini ponašao kao prema skupini maloumnika sve do trenutka dok im nismo rekli da su prisutni sugrađani svi visokoobrazovani ljudi u

oblastima medicine, ekologije, stranih jezika, mašinski, rudarski, geološki i elektroinženjeri sa višegodišnjim iskustvom, hemičari i biolozi, pravnici, aktivisti iz Kaknja i različitih organizacija širom Bosne i Hercegovine.

- Osim toga, jedino obustava ovog projekta može spriječiti dalju devastaciju ovog izuzetno osjetljivog područja.

Napomena. **IPAM je „posljednji alat“, prema tome**, osim ako ne postoji rizik od odmazde, prije podnošenja Zahtjeva IPAM-u, svoje zabrinutosti najprije trebate iznijeti:

- zaposlenicima EBRD-a putem adrese cso@ebrd.com, ili
- Klijentu EBRD-a koji je odgovoran za Projekt.

Napomena: Sva prateća dokumentacija mora biti poslana IPAM-u putem elektroničke pošte (ipam@ebrd.com).

Korak 2: Dodatne informacije, ako su dostupne:

10. Šta se nadate postići putem procesa IPAM-a?

Naš cilj je zaustaviti projekat i time zaustaviti ovu bespoštednu devastaciju prirode, vode, staništa, ali i ugrožavanje naših života, zdravlja i opstanka u našim domovima. Hoćemo li to postići ovim ili drugim putem je samo pitanje vremena.

11. IPAM ima dva načina revidiranja vaših zabrinutosti.

Način 1– Rješavanje problema: IPAM može djelovati kao neutralna treća strana kako bi pomogao da se pronađu uzajamno prihvatljiva rješenja kroz fleksibilne pristupe rješavanju problema zasnovane na konsenzusu.

Način 2 – Analiza usklađenosti: IPAM se angažuje i kontaktira sa ljudima na koje Projekat utiče, zaposlenicima Banke, Klijentima i drugima kako bi utvrdio je li Banka zadovoljila odredbe svoje Politike zaštite životne sredine i socijalne politike ([Environmental and Social Policy](#)) i/ili Politike pristupa informacijama ([Access to Information Policy](#)). Funkcija usklađenosti se bavi samo pitanjem usklađenosti s aspekta Banke, a ne Klijenta.

U ovom trenutku, i pod uslovom dobijanja više informacija, što biste najradije izabrali?

a) Zainteresovan sam za opciju Rješavanje problema.

b) Zainteresovan sam za opciju Analiza usklađenosti.

c) Zainteresovan sam i za opciju Rješavanje problema i za opciju Analiza usklađenosti.

12. Navedite za koje uslove Politike smatrate da ih EBRD nije ispunio u ovom Projektu, ako ste upoznati s Politikom zaštite životne sredine i socijalnom politikom ([Environmental and Social Policy](#)) ili Politikom pristupa informacijama ([Access to Information Policy](#)).

EBRD-Evropska Banka za Obnovu i Razvoj ulažući u ovaj Projekat ulaže u projekat devastacije i nazadovanja.

Bosna i Hercegovina se međunarodnim ugovorima obavezala da će do 2020. proglasiti zaštićenim područjem najmanje 17% svoje teritorije. Trenutno je zaštićeno samo 3%. Područje koje devastira ovaj Projekat je u planu zaštite po projektima na kantonalnom i općinskom nivou. Zašto do sada ta zaštita nije urađena i zašto se već dvije godine kasni, nama građanima je sasvim jasno: zbog korumpiranosti vlasti i prisutnosti investitora širom Bosne i Hercegovine koji mitom ishodeju realizaciju ovakvih razarajućih projekata, pa tako i ovog projekta Adriatic Metals PLC.

13. Jeste li podnosili ikakve žalbe drugim organizacijama u vezi sa zabrinutostima koje ste naveli u vašem Zahtjevu?

Jesmo. Radi se o općinskim, kantonalnim i federalnim inspekcijama. Takođe imamo u planu podnijeti i krivične prijave protiv odgovornih lica, jer je počinjeno niz krivičnih djela.

14. Sve druge informacije koje smatrate relevantnim:

Rudarsko geološki Institut iz Tuzle koji je radio studije za Adriatic Metals PLC je privatna firma u kojoj ljudi bliski Adriatic Metals PLC imaju svoje dionice i koja će napisati bilo šta što naručiocu treba ako će naručilac dobro platiti za tu uslugu. Dakle, važne dozvole izdane za ovaj Projekat su izdane na osnovu "studije" jedne takve firme.

Profesori [REDACTED] [REDACTED] na čije mišljenje se Adriatic Metals PLC poziva kao na mišljenje nezavisnih stručnjaka su dva čovjeka koji su na platnoj listi Adriatic Metals, čije usluge plaća ta kompanija i koji zbog toga ni na koji način ne mogu biti neovisni stručnjaci.

Uz ovaj dokument prilažemo i studiju biodiverziteta područja do koje smo mogli doći. Opširniju studiju je radio Prirodno matematički fakultet u Sarajevu, pa možete njih kontaktirati da ustupe svoje istraživanje. Takođe, ostanite u kontaktu s nama, jer tu studiju možemo uskoro i mi nabaviti i proslijediti na mail adresu preko koje kontaktiramo.

Poštovani,

Obraćamo Vam se da prijavimo nepravilnosti koje se dešavaju pod vašim finansijskim pokroviteljstvom, a tiču se projekta Vareš kompanije Adriatic Metals – Eastern Mining.

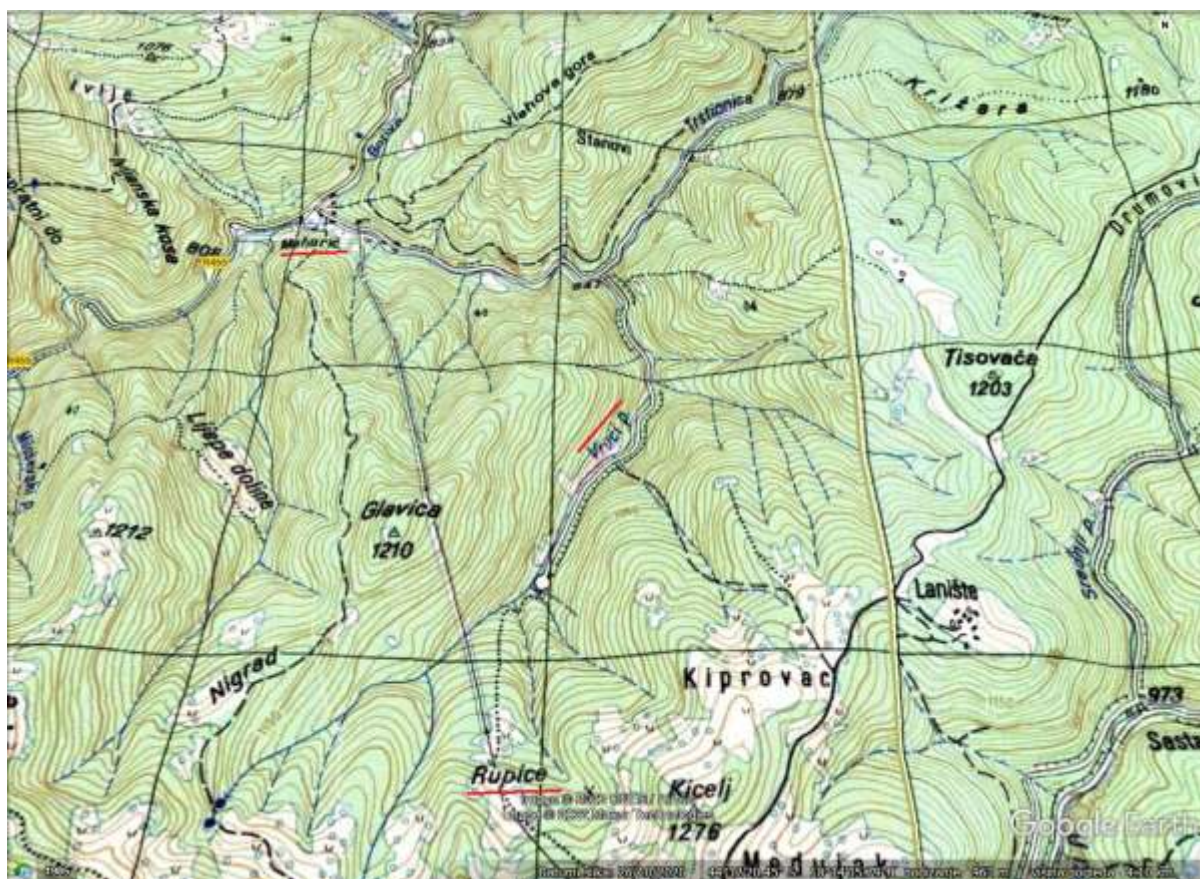
[REDACTED]

Okupljeni smo projektom zaštite područja Mehorić za koji se veže prašuma Trstionica, Vrući Potok, rijeka Trstionica i rijeka Boriva.

Naš problem je vezan za firmu Eastern Mining d.o.o., sestrinsku firmu od Adriatic Metals, konkretno za njihov projekat „Rudnik Rupice“ Vareš.

Rudnik “Rupice” Vareš nalazi se na lokalitetu na kojem nastaje Vrući Potok.

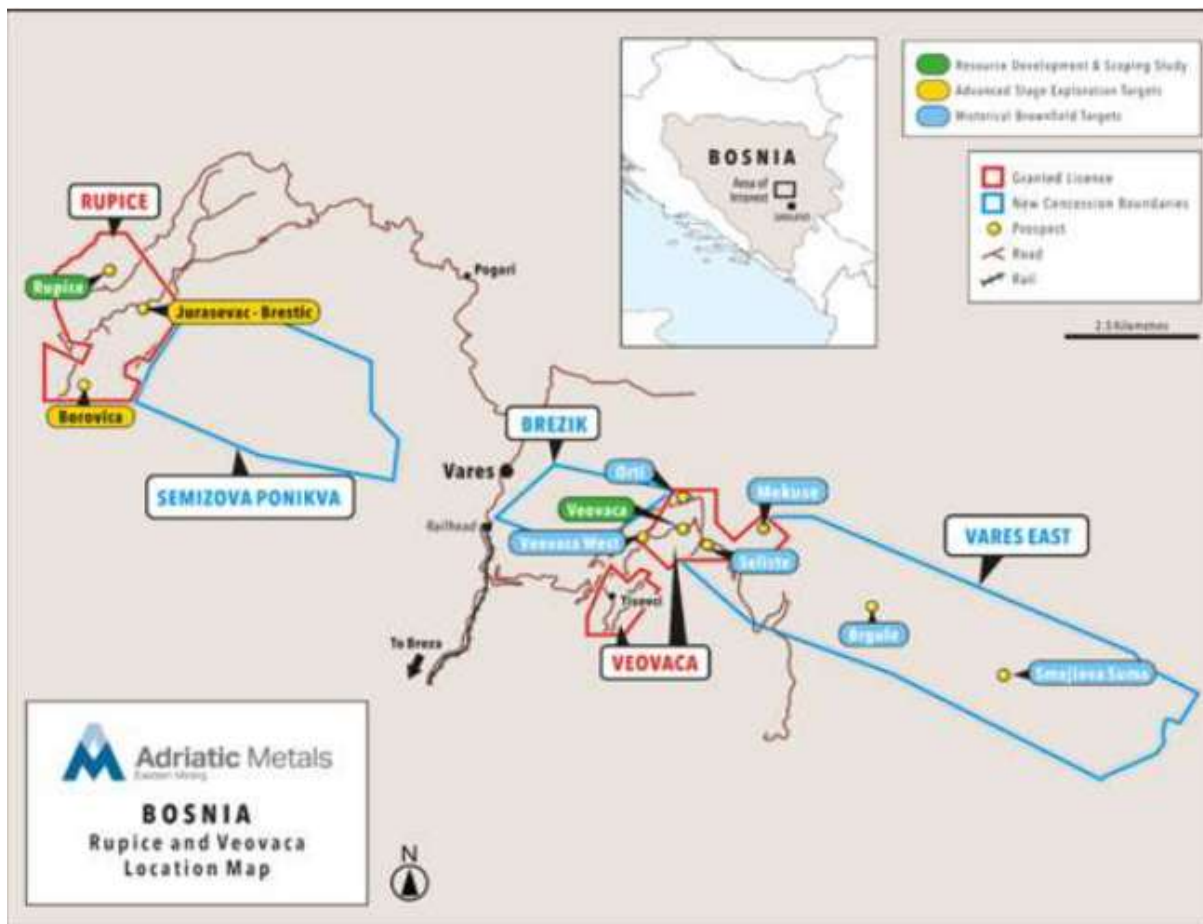

Vrući Potok je bila kristalno čista pitka voda, divljeg stjenovitog korita i sa obilnom količinom vode. Nastaje iz više malih pritoka na lokalitetu Rupice gdje trenutno firma Eastern Mining d.o.o. vrši radove za otvaranje rudnika cinka, olova i barita. Ovi metali nisu primarni! Još od vremena austrougarske okupacije u Bosni i Hercegovini, poznato je da lokalitet Mehorić i Rupice ima rudu zlata i rudu srebra. Koja je to količina o kojoj se radi je irelevantno za stanovnike Kakanja kojih se ove informacije najviše tiču.

Kao što se vidi na karti (gore), rudnik Rupice presijeca mnoštvo vodotoka iz kojih se napaja Vrući potok. Ovi vodotoci će bit trajno presječeni, presušeni u uništeni.

Dakle, Vrući Potok je bio čista, kristalno čista voda za piće koja je trenutno zagađena zbog pripremnih radova za rudnik.

Radovi koji se trenutno izvode su na visini od preko 1000m/NV, tako da svaki incident može imati dalekosežne posljedice na kompletnu vodnu mrežu koja okružuje radilište. I ovo zagađenje nije tek samo privremeno!

Na sastanku sa predstavnikom Eastern Mining d.o.o. [REDACTED] obavijestio nas je o sljedećim pojedinostima projekta rudnika:

- Vrući potok se trenutno stavlja u cijevi, a zbog tih radova se voda muti.
- Projekat firme Eastern Mining podrazumijeva da se pitka voda Vrućeg potoka koristi za potrebe rudnika, za higijenske potrebe velikog broja radnika, za potrebe ispiranja rude u hemijskom postupku sa cijanidom.
- Nakon što je voda upotrijebljena, odvodila bi se u kolektor i filtrirala od glavnog otpada, a zatim bi se vraćala u korito Vrućeg potoka koji teče prema teritoriji Kakanja.

Dakle, pitka voda Vrućeg potoka koji prirodno teče na teritorij opštine Kakanj više nije pitka, a vrlo je upitno i kakve otrove sadrži. Sam dokument „Plan upravljanja vodama i otpadnim vodama“ ne predviđa ispuštanje otpadne vode u Vrući potok, nego u Malu rijeku.

Aktivnosti

1. Projektnim klasama voda i njihovim odgovarajućim zahtjevima za tretman treba upravljati kako bi se osigurala usklađenost sa projektnim standardima (za ispuštanje i održavanje dobrog kvaliteta vode i statusa vodene sredine u prihvatnim vodama).
2. Sistemi za prečišćavanje otpadnih voda i kiseli drenaže stijena (i potencijalno dotoka rudničke vode) zahtijevaju detaljno projektovanje i puštanje u rad.
3. Izvođaču građevinskih radova će biti potrebni privremeni sistemi za prečišćavanje otpadnih voda na postrojenjima za proizvodnju električne energije u Rupicama. Na Tisovcima će biti angažovani dovoljni kapaciteti za pranje i tretman iz postojeće kanalizacione mreže JKP.
4. Monitoring: Kvalitet vode unutar ribogojilišta, sabirnih drenaža, Male rijeke, Vrućeg potoka i Bukovice nizvodno od rezervoara za ribogojilište pratit će se tokom izgradnje i operativne faze objekata Rupice, Pogona za preradu Vareš i odlagalište jalovine radi osiguranja od potencijalnih zagađivača koji ulaze u drenažni system, a koji se pravilno tretiraju prije ispuštanjem u Malu rijeku.
5. Tačke za praćenje površinskih voda uspostavljene u ESIA-i koje je potrebno održavati tokom faze izgradnje i operativne faze su identifikovane u nastavku:

Tabela 5.2: Nadzor nad površinskim vodama tokom faze izgradnje i operativne faze		
Sliv	Tačke monitoringa	Opis
Pogon za preradu Vareš	PPV-4	Male rijeka uzvodno od Pogona za preradu i odlagališta jalovine
	PPV-3	Male rijeka ispod postojećeg odlagališta jalovine i Pogona za preradu
	PPV-10	Male Rijeka uzvodno od novog odlagališta jalovine
	PPV-11	Male Rijeka nizvodno od novog odlagališta jalovine
Rupice	PP-I	Borovica – nizvodno od rezervoara Sastavci
	PP-II	Borovica – nizvodno od sela Donja Borovica
	PP-III	Borovica – uzvodno od rezervoara Sastavci (istočna pritoka)
	PP-IV	Borovica – uzvodno od rezervoara Sastavci (zapadna pritoka)
	PP-V	Vrući potok
	Izvor Vrući potok	Javni izvor na putu
	Izvor Donja Borovica	Stambena kuć

6. Monitoring treba da se provodi mjesečno tokom građevinskih radova i kvartalno u toku operativne faze sa rezultatima koji se navode u Godišnjem izvještaju o monitoringu životne sredine. Parametri za praćenje treba da uključuju organski, neorganski i mikrobi skup sa fizičko-hemijskim parametrima kako su trenutno utvrđeni (trenutna lista parametara). Modifikacije monitoringa treba pregledati po potrebi, uključujući učestalost i parametre. Na primjer, ako se uoče indikacije kontaminacije, treba povećati učestalost praćenja i koristiti dodatne parametre indikatora kako bi se identifikovao izvor zagađivača da bi se otklonila neusklađenost.

Vrući potok je pritoka Trstionice. Trstionica je u studijama o biodiverzitetu gornjeg toka rijeke Trstionice i Prašume Trstionica opisana kao “kristalno čista rijeka koja obiluje mnoštvom ribe“.

Rijeka Trstionica izvire u obližnjoj prašumi Trstionica koja je netaknuta prirodna šuma predviđena da se stavi pod najviši stepen zaštite. Nažalost, zbog korumpirane bosanske vlasti, područje prašume od 30+ hektara još nije zvanično zaštićeno, ali se zabranjuje ulazak u područje zbog samog plana zaštite.

Trenutna situacija je takva da je rijeka Trstionica kristalno čista do mjesta na kojem se u nju ulijeva Vrući Potok. Nakon toga je strašno zagađena, prljava i nije mjesto gdje bi ribe obitavale: više niti jedne ribe nema u rijeci, žabe su nestale, vodeni kukci su nestali, rijeka je opustošena.

Mjesto gdje se Vrući potok ulijeva u Trstionicu nalazi se na svega 1 km od ulaza u prašumu Trstionica.

Rijeka Trstionica je bila rijeka koju smo pili, to je pitka voda. Bila je pitka voda dok se nije pojavio Eastern Mining d.o.o.

Rudnik „Rupice“ nalazi se svega 300m od prirodne i administrativne granice između opština Vareš (koji je dao koncesiju na svojoj teritoriji) i Kakanj čije stanovništvo nikad niko nije pitao za mišljenje, a niti lokalnu vlast u Opštini Kakanj koja na devastaciju područja predviđenog za zaštitu ne reaguje adekvatno i svjesno radi na ugrožavanju života i opstojanja cjelokupnog stanovništva.

Rijeka Trstionica ovakva zagađena sastaje sa rječicom Borivom, takode kristalno čistom pitkom vodom.

Sjedinjene u jednom toku, ove dvije planinske rijeke teku pod imenom Trstionica kroz planinske usjeke i šumu, zatim kroz naselja, kroz stolno mjesto bosanskih kraljeva, kroz Obre-neolitsko nalazište kraj rijeke i nakon još nekoliko kilometara se ulijeva u rijeku Bosnu.

Područje je Prostornim Planom ZDK (2009-2029) predviđeno za stavljanje pod najviši stepen zaštite (što se vidi na strani 103 pomenutog dokumenta, slika dolje).

U narednoj tabeli je dat pregled zaštićene prirodne baštine po općinama.

Općine	Zaštićeno prirodno naslijeđe
Kakanj	Zaštićeno šumsko – gospodarsko područje Žuč – Ribnica (Directive 92/43/EEC-Annex I) - šumski ekosistemi unutar GJ Žuč – Ribnica pripadaju skupini ekosistema od interesa za zaštitu. Prašuma Trstionica S obzirom na propise prema Habitat Direktivi (Directive 92/43/EEC-Annex I) ove šume trebaju svrstati u najviši stupanj zaštite po IUCN kategoriji – specijalne rezervate prirode, GJ "Gornja Trstionica-Bukovica", GJ „Tribija-Duboštica”. Spomenik prirode „Tajan”- II zona zaštite (Zakon o proglašenju spomenika prirode), površina 910,0ha, ŠGP "Kakanjsko".
Zenica	Zaštićeno stablo: Tisa (<i>Taxus baccata</i> L.). Zaseok Šahinovići, selo Pepelari, općina Zenica, državno vlasništvo (Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 1195/55). - dendrološka rijetkost .
Olovo	Zaštićeno područje: klisura Čude (Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 1078/55). Odlikuje se specifičnom geomorfologijom, kao i azonalnim sastojinama crnoga bora. Zaštićeno stablo: Tisa – <i>Taxus baccata</i> L. Nalazi se u selu Bukov Do, (Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti 1079/59). Starost tise je oko 600 godina.
Vareš	Zaštićeno stablo: Gigantska lipa – <i>Tilia grandifolia</i> L. (Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 08-433/1-59). Starost se procjenjuje na 350 godina. Zaštićeno stablo: Stara lipa - <i>Tilia grandifolia</i> L. Ova velika lipa nalazi se u groblju u Očevlju, Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 08-432/1-59). Starost se procjenjuje na 300 godina. Zaštićeno Tresetno područje - na planini Zvijezda kod Vareša, općina Vareš, u državnom vlasništvu (Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 08-429/1-59), 10 ha. Izvor rijeke Stavnje - općina Vareš, državno vlasništvo (Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 08-275/1-58). Pećina Ponikva - općina Vareš, državno vlasništvo (Rješenje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 08-276/1-58).

Prostornim planom ZDK za period (2009-2029) planirano je da područje rijeke Trstionice i prašume Trstionica bude pod najvišim stepenom zaštite zbog izuzetnog biodiverziteta. Područje Gornje Trstionice i Bukovice je jedno od rijetko očuvanih šumskih područja na teritoriji općine Kakanj i zauzima površinu od oko 30 ha, a osim toga u master planu razvoja turizma Kaknja navedeno je i da je rijeka Trstionica "kristalno čista rijeka bogata različitim vrstama riba". Prema Direktivi o staništima ovaj tip šume treba svrstati u najviši stepen zaštite i tretirati ga kao specijalne rezervate, te ukoliko se zaštititi, koristiti ga samo u naučne i edukativne svrhe (podaci iz Opštine Kakanj).

Iz Strategije razvoja općine Kakanj 2021 - 2027 koja je usvojena na 18. sjednici OV-a Kakanj 31.5.2022.godine:

Strateški cilj 3

*3.3. *Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima, unaprijediti kvalitet okoline**

3.3.1. Povećanje površina pod zaštićenim područjem

Općina Kakanj je uradila Procjenu ugroženosti flore i vegetacije, u studiji „Valorizacija prirodnog prašumskog područja”. Procjena ugroženosti flore vaskularnih biljaka je vršena na osnovu kriterija i

metodologije te se tom prilikom došlo do saznanja o naučnoj osnovi da je prijedlog stepena zaštite pomenutog područja u cilju očuvanja biološke raznolikosti od značaja za BiH i region. Uspostavom šireg zaštićenog područja sliva rijeke Trstionice otvorit će se mogućnost zaštite kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, te osigurati uslovi očuvanja kulture i ekosistema. Razvojem turističkog potencijala ovog područja bi došlo do uspostave novih radnih mjesta i do aktivnog uključivanja lokalne zajednice.

Ovaj način zaštite bi vremenom omogućio samoodrživost ovog prostora.

3.3.1. Povećanje površina pod zaštićenim područjem

Općina Kakanj je uradila Procjenu ugroženosti flore i vegetacije, u studiji „Valorizacija prirodnog prašumskog područja”. Procjena ugroženosti flore vaskularnih biljaka je vršena na osnovu kriterija i metodologije te se tom prilikom došlo do saznanja o naučnoj osnovi da je prijedlog stepena zaštite pomenutog područja u cilju očuvanja biološke raznolikosti od značaja za BiH i region. Uspostavom šireg zaštićenog područja sliva rijeke Trstionice otvorit će se mogućnost zaštite kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, te osigurati uslovi očuvanja kulture i ekosistema. Razvojem turističkog potencijala ovog područja bi došlo do uspostave novih radnih mjesta i do aktivnog uključivanja lokalne zajednice. Ovaj način zaštite bi vremenom omogućio samoodrživost ovog prostora.

██████████ je rekao da je prepoznao da je u izradi predmetnog dokumenta uloženi veliki trud, te je čestitao na tome, ali da je naglasio da je evidentno da se i dalje živi u slikama koje nisu identične stvarnom životu, što karakterizira cjelokupnu BiH politiku. Istakao je da je malo pažnje posvećeno problematiki zaštite okoliša, naročiti kada je riječ o slivu rijeke Trstionice, pri čemu se spominje uspostava šireg zaštićenog područja sliva rijeke Trstionice i mogućnost zaštite kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa, te razvoj turizma na tom području. Istovremeno s tim se izvode radovi u gornjem toku Trstionice koji jasno ukazuju da Trstionica za pet godina sigurno neće biti takva kakva je trenutno, odnosno kako piše u strategiji, a u što su se mogli uvjeriti svi prilikom nedavne posjete firmi koja izvodi radove na tom području.

Međutim, na tom lokalitetu su nastavljeni radovi, drobilice i betonara su postavljeni, a korito rječice Trstionice u tom dijelu je potpuno devastirano, kao i dio šume i zelenih površina na izletištu-odmorištu Mehorić.

Naime, skorim nelegalnim radovima je nanesena šteta koja se ogleda u sljedećem:

- Korito Trstionice (pitka voda!) na potezu od Mehorića do trstioničkog mosta iznad ušća Vrućeg potoka je zatrpano jalovinom iz koncesionog rudnika „Rupice“ Vareš, čime je bioflora potpuno devastirana, a ranije razuđeno korito suženo je u kanal sa strmom jalovom obalom;

- Na istom potezu su nelegalno rađeni kamenolomski radovi na stijenama pored puta (Nota bene: stijene nisu bile opasnost od urušavanja i mirno su tu stojale decenijama unazad.);

- Na istom potezu je vršena nelegalna sječa drveća i niskog rastinja, grmova i drugih biljaka koje su predstavljale izvor hrane za mnogobrojne divlje životinje, ptice i insekte;
- Na lokalitetu rudnika „Rupice“ Vareš je vršena sječa šume (cijeli jedan odjel cca 20 ha mimo godišnjeg plana sječe); korijenje posječenog drveća je odloženo na obale Trstionice tako što je dodatno natovareno na već nagnutu jalovinu;
- Vrući potok (pitka voda!) je na isti način zatrpavan jalovinom i sužen u kanal, čime je nanesena enormna šteta koritu prirodno popločanom glatkim kamenom; Vrući potok je stalno mutan i blatnjav, a vodene životinje koje su tu obitavale su nestale;

- Lokalitet Mehorić je bio zelena livada okružena šumom i rastinjem na kojoj su tokom ljeta pčelari dovođili pčele na ispašu. Ovaj lokalitet je trenutno prekriven teškim mašinama, kamionima, postrojenjima za lomljenje kamena i proizvodnju betona, različitim stambenim kontejnerima, tlo je izbetonirano i trajno oštećeno;

- Na istom lokalitetu je na najgrublji način devastirano korito rijeke Trstionice, zatrpano jalovinom, ucijevljeno za prelazak teških vozila – improvizirani most umjesto razuđenog korita rijeke preko kojeg se moglo preći kroz vodu;
- Pored puta Mehorić – Ponijeri je rječica Boriva , isto kao i Trstionica, zatrpana jalovinom, a na ogromnu količinu jalovine je dovezen građevinski materijal: mreže, alu profili, cijevi i sl.
- Teške mašine su zalazile u prostor prema izvoru Trstionice – vađen je šljunak iz korita rijeke.

Za sve navode naznačene u ovom pismu imamo foto i video dokumentaciju.

Izvođač gorepomenutih devastatorskih radova za potrebe koncesionog rudnika Rupice koncesora Eastern Mining d.o.o je ugovorni izvođač radova Trgošped d.o.o. Kakanj.

Važne napomene:

1. Trstionica u dijelu devastacije na potezu Mehorić – most (500m) iznad ušća Vrućeg potoka je prirodna i administrativna granica između teritorije Vareša i teritorije Kaknja (k.o. Vukanovići). Devastacija se radi na teritoriji Kaknja! Nelegalno, bez ikakvih dozvola, a u službi opsluživanja koncesionog rudnika „Rupice“ Vareš.

OPĆINA KAKANJ
Stručna služba za poslove Općinskog načelnika

MUNICIPALITY OF KAKANJ
Mayor's Office

Broj: [REDACTED]
Datum: 07.06.2022. godine

PREDMET: Informacija, dostavlja se;

Poštovani,

Obavještavamo Vas da je Općina Kakanj dana 01.06.2022. godine zaprimila Vaš zahtjev za pristup informacijama kojim tražite dostavljanje informacija u vezi započetih radova na lokalitetu rječica Trstionice i Boriva, u smislu da li su investitori tražili saglasnost lokalne samouprave, da li je bilo Javne rasprave i mišljenja lokalnog stanovništva i građana Kakanja u vezi započetih aktivnosti – radova na navedenim lokalitetima, da se ukratko pojasni šta je cilj započetih radova na tom području, o kakvoj se investiciji radi itd.

Naime, u zahtjevu navodite kako su [REDACTED] dobili niz dopisa i hitnih apela građana Kakanja i okolnih mjesta, u kojima se izražava zabrinutost građana za devastaciju tog prostora bogatog vodom i koji je planiran zaštitom, te da građani tim apelima traže zaustavljanje započetih radova koji su već devastirali navedene lokalitete, jer se sumnja u nelegalne radove, radove bez dozvole i odobrenja kako lokalnih tako i Kantonalnih inspeksijskih organa.

U skladu sa članom 14. stav 1. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 32/01 i 48/11) zahtjev je dostavljen nadležnim općinskim službama (Služba za privredu, urbanizam i zaštitu okoline i Odsjeku za inspekcije) na očitovanje, imajući u vidu da se tražena informacija nalazi u njihovim evidencijama.

Informacija je dostavljena u formi akata, broj: 04/1-572/22 od 06.06.2022. godine i broj: 02/10-507/22 od 07.06.2022. godine, te vam istu dostavljamo u prilogu.

Prilog: - Akt Službe za privredu, urbanizam i zaštitu okoline Općine Kakanj, broj 04/1-572/22 od 06.06.2022;
- Akt Odsjeka za inspekcije, broj: 02/10-507/22 od 07.06.2022. godine;

Dostaviti:

1 x [REDACTED]
1 x a/a.

[REDACTED]
[REDACTED]

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton

OPĆINA KAKANJ

*Služba za privredu, urbanizam
i zaštitu okoline*

Broj: [REDACTED]

Datum: 06.06.2022.godine

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Zenica-Doboj Canton

MUNICIPALITY OF KAKANJ

*Department of Economy, Urban Land-Use
Planning and Environment*

Stručna služba za poslove Općinskog načelnika

PREDMET: odgovor na zahtjev za pristup informacijama

Vezano za zahtjev za pristup informacijama upućen od strane [REDACTED]
[REDACTED] od 31.05.2022. godine dajemo sljedeće informacije:

-za radove na lokalitetu rječice Trstionica i Boriva nismo imali zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti, niti zahtjev za izdavanje mišljenja o navedenim radovima, ukoliko se vodi postupak kod viših organa (Kanton ili Federacija) te nemamo saznanja o kakvim radovima se radi.

S poštovanjem!

POMOĆNIK OPĆINSKOG NAČELNIKA

Sektor za inspeksijski nadzor u oblastima
poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije
VODNA INSPEKCIJA

Broj: [REDACTED]
Zenica, 17.6.2022. godine

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
Kantonalna uprava za inspeksijske poslove
n/r Direktora
Ovdje

PREDMET: Informacija o postupanju, dostavlja se
VEZA: Zahtjev za pristup informacijama [REDACTED] od 01.06.2022.godine

Pismeni podneskom "Zahtjev za pristup informacijama o radovima na području općine Kakanj" od 01.06.2022.godine [REDACTED] tražio je od Sektora za inspeksijski nadzor u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Zeničko-dobojskog kantona informacije o upoznatosti sa početkom radova na lokalitetu rječica Testionica i Bivira na području općine Kakanj.

U vezi navedenog zahtjeva [REDACTED] informiramo Vas da je inspekcija općine Kakanj Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove dostavila "Anonimnu e-mail prijavu" za vadenje materijala iz r.Borive u općina Kakanj na spornoj lokaciji zvanj "Mehorić", općina Kakanj po kojoj je kantonalna vodna inspekcija dana 26.05.2022.godine izvršila inspeksijski nadzor navedenog lokaliteta "Mehorić" pri čemu je u momentu uvida utvrđeno da je na navedenom lokalitetu instalirano postrojenje mobilne betonare" vlasništvo "Trgošped" d.o.o. Kakanj sa pratećim objektima (radni plan, kontejneri, boksovi za frakcije, nastrešnice za mehanizaciju, šate za vožnjačima, improvizirani taložnici i sl.) i mehanizacijom. Vadenje materijala na navedenom lokalitetu, u momentu uvida, nije utvrđeno.

Subjekt nadzora za navedene objekte i aktivnosti (mobilna betonara za spravljenje betona sa pretećim sadržajima) na lokalitetu Mehorić, općina Kakanj nije predočio vodne akte, te je sukladno stvarnoj nadležnosti kantonalna vodna inspekcija poduzela upravne i represivne mjere, da se postojeće stanje uskladi sa odredbama Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine ZDK", br.17/07).

Obzirom da se radi o složenom objektu i aktivnostima koji podliježi inspeksijskim nadzorima i drugih inspeksijskih organa kantonalna vodna inspekcija je sukladno odredbama člana 65. stav (4) Zakona o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br.2/98 i 48/99) pismeno obavijestila inspeksijske organe općine Kakanj, kao i vodoprivredni inspektorat Federacije BiH, o navedenoj inspeksijske poslove.

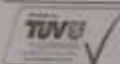
S poštovanjem!

Dostaviti:

1. Naslovu
2. n/a

[REDACTED]
Kantonalni vodni inspektor

Adresa: **Ul. Hamdije Čemerlića 39a**
71000 Sarajevo
<http://www.voda.ba>

tel. +387 33 726 400; 726 444;
fax. +387 33 726 423
e-mail: info@voda.ba

Broj: [REDACTED]
Datum: 23.06.2022. godine

Na osnovu člana 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», broj 32/01), rješavajući po zahtjevu nevladine, neprofitne, nestranačke organizacije CCI iz Tuzle, «Agencija za vodno područje rijeke Save» Sarajevo, d o n o s i

RJEŠENJE

1. **Dozvoljava se** organizaciji [REDACTED] pristup informacijama o radovima na području općine Kakanj, o početku radova na pomenutom lokalitetu, o pritužbama lokalne samouprave ili građana o devastaciji u tom području, te o zahtjevu za izdavanje prethodne vodne saglasnosti ili nekog drugog akta.
2. Na tražene informacije dajemo sljedeće odgovore:
 - nismo upoznati sa početkom radova na pomenutom lokalitetu.
 - nismo dobili pritužbe lokalne samouprave ili građana o devastaciji u tom području.
 - nismo dobili zvaničan zahtjev za izdavanje prethodne vodne saglasnosti ili nekog drugog akta.

Napomena:

Vodotoci Trstionica i Boriva na području općine Kakanj su u skladu sa članom 5. Zakona o vodama Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH br. 70/06) vodotoci druge kategorije prema značaju za upravljanje vodama i oni su u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog kantona.

3. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

DIREKTOR -a

Dostaviti:

- [REDACTED]
- a/a

2. Zatrpavanjem korita Vrućeg potoka koji je u tom dijelu ujedno i administrativna granica između teritorije Vareša i teritorije Kaknja je potok potisnut u teritoriju Kaknja – proširena teritorija Vareša.

3. Vrući potok se ulijeva u Trstionicu i zagađuje; pronađena mrtva lasica (prvi put pronađena mrtva životinja u zadnjih 50 godina koliko nas sjećanje služi) je dokaz da navedeno zagađenje nije nimalo bezazleno.

4. Trstionica se sastavlja sa Borivom, a skupa odlaze u rijeku Bosnu.
5. Na putu do rijeke Bosne, Trstionica i Boriva jednim koritom prolaze kroz Kraljevu Sutjesku koja se slobodno sva može smatrati nacionalnim spomenikom zbog brojnih starih građevina od vrijednosti. U slučaju poplave – a to nije apstraktna mogućnost jer se radi o planinskim rijekama koje su oduvijek sakupljale ogromnu količinu vode sa planina i kišnicu – jalovina sa obala rijeka će se pokrenuti i vrlo vjerovatno direktno ugoziti Franjevački samostan Kraljeva Sutjeska (*prvi put sagrađen u vrijeme Srednjovjekovne Bosne, proširen u Otomanskom periodu, modernizovan u Austrougarskom periodu*) (zabentiti, podroviti, urušiti), kao i ugroziti džamiju Sultan Fatih u Kraljevoj Sutjesci izgrađenu 1463. godine, a koja je jedna od najstarijih džamija u Bosni i Hercegovini. Vrlo izvjesna je poplava naseljenih područja uz rijeku: Kraljeva Sutjeska, Haljinići, Brežani, Obre, Čatići.

U vrijeme kada se cijeli svijet bori protiv globalnog zatopljenja, na lokalitetu Rupice su posječeni hektari šume (naše saznanje je da se radi o cca. 20 hektara šume, vrlo velikih, zdravih stabala bukve, a što se može procijeniti i po korijenju odloženom uz rijeku Trstionicu.

U vrijeme kada se cijeli svijet grčevito bori sačuvati svaku kap vode, Eastern Mining d.o.o. zagađuje Vrući potok –pitku vodu, rijeku Trstionicu –pitku vodu, rijeku Borivu –pitku vodu! To su tri vrlo moćne divlje planinske rijeke, koje čak i u ovo vrijeme izuzetne suše ipak imaju dovoljno vode – sad nažalost zagađene.

Neprihvatljivo je da se pitka voda koristi tako bahato u rudnicima koji će zagađiti cijeli tok jednog dosta velikog potoka i cijeli tok tri rijeke: Trstionice, Borive i Bosne. Bez obzira na planirane kolektore i filtere, fekalna voda i voda koja sadrži otrove nikada više neće biti pitka voda.

Ovo nije samo katastrofa za ljude! Ovo je katastrofa za mnogobrojne insekte koji žive u ovom području, za mnogobrojne ptice, za divljač (mrki medvjed, vuk, srndać, ris, divlja svinja i druge).

Zbog zagađenja vode, riba je nestala iz rijeke Trstionice, kao i žabe i vodeni insekti.

Zbog detonacija koje konstantno odjekuju planinom i vibracija koje proizvode teške mašine i svrdla za pravljenje bušotina, divljač se razbježala (ranije je bilo sasvim uobičajeno da vidimo srne s mladuncima kako piju vodu na rijeci, ali sada je područje pusto).

Više ni zmije ne vidamo. Ranije smo često imali priliku vidjeti poskoka ili šarku, čak imali i ugrize, ali sada su nestali.

Daždavnjaka više uopšte nema.

Mi smo se obraćali različitim inspekcijama i naporima aktivista, online protestom zatrpavanja maila inspekcije i stalnim informisanjem javnosti, uspjeli smo izvršiti pritisak na indolentnu vlast i ukloniti nelegalnu betonaru. Sada se naše aktivnosti usmjeravaju na sanaciju devastiranog područja uz rijeku Trstionicu i vraćanje u prijašnje stanje.

Ipak, sav napor koji činimo je uzaludan ako Eastern Mining d.o.o. nastavi devastirati područje Mehorića, Trstionice, Vrućeg potoka, Borive i Rupice: ako nastave devastaciju područja, ako nastave zagađivati vodu – a hoće.

Ovo područje divlje prirode, koje je predviđeno za zaštitu će ostati bez pitke vode, odnosno nosit će vodu koja truje sve oko sebe.

Naša saznanja privatno od ljudi koji su zaposleni kod Eastern Mining jesu da je cilj naći zlato, srebro, a to mi znamo od ranije da su iskopavanja u austrougarskom periodu zaustavljena zbog prisustva žive; no i bez žive, dovoljna je katastrofa od trovanja vode cijanidom koji se koristi za izdvajanje rude zlata i srebra; pa čak je dovoljno i to da će fekalna voda biti filtrirana i puštena u tok pitke vode.

Divlja priroda će nestati, pitka voda već sada više nije pitka, ali još uvijek postoji mogućnost da se sve vrati u prijašnje stanje i da se ovaj katastrofalan projekat zaustavi.

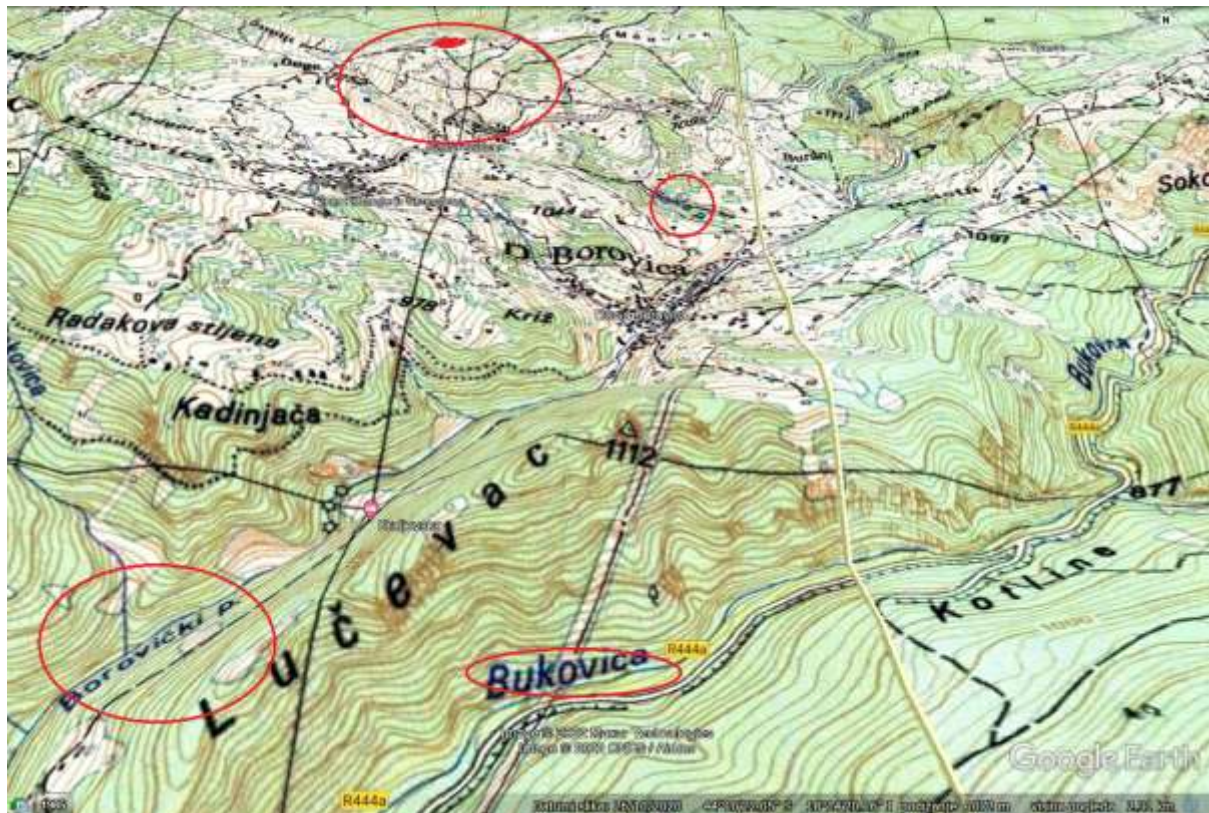
Eastern Mining d.o.o. je dobio koncesiju na teritoriji Vareša, sve dozvole koje do sada imaju su vezane za Vareš. Međutim, Vareš u ovom projektu ne trpi nikakvu štetu; naprotiv, sva

šteta se događa na teritoriji Kaknja, odnosno na jedinom preostalom dijelu netaknute prirode na cijelom području opštine Kakanj. Mi više nemamo ništa! Rudnicima i kamenolomima su još davno prije nas uništene rijeke Zgošća i Ribnica, a sada nam Eastern Mining d.o.o. već počinje uništavati i ovu jedinu preostalu – Trstionicu.

Mi ovo moramo zaustaviti, milom ili silom. Trenutno pokušavamo na lijep način, a ako to ne uspije ostaje nam samo blokada područja i vjerovatno izazivanje građanskog bunta.

Da sve ove navedene činjenice budu još tamnije, mi smo uplašeni da će rudnik „Rupice“ ugroziti i rijeku Bukovicu koja izvire sa druge strane brda na kojem je rudnik.

Rijeka Bukovica svojim vrelom nastaje dosta daleko od lokaliteta Rupice. Međutim, u rijeku Bukovicu se ulijeva Borovički potok čija pritoka je Bojića potok koji izvire vrlo blizu lokaliteta Rupice. Mi se plašimo da bi se ova voda mola ugroziti iskopavanjem, potkopavanjem i podzemnim bušenjem. A Kakanj se pitkom vodom napaja iz rijeke Bukovice.

Brdo na kojem se nalazi rudnik „Rupice“ je velika planinska uzvisina prožeta mnoštvom malih potoka sa pritokama. To je cijeli jedan vodeni splet, poput krvnih sudova. To brdo je prožeto podzemnim vodama koje u obliku izvora izlaze na površinu u nizinama.

Svako bušenje, kopanje, tuneliranje i potkopavanje će zasigurno nanijeti nemjerljivu štetu ovim vodotocima, pa čak ih i uništiti.

Osim problema vode, opstanka životinja, uništenja područja bogatog različitim vrstama rijetkog biljnog i životinjskog svijeta samim radovima i bukom kao i devastacijom visoke

šume, ovdje je vrlo izražen i problem odlaganja jalovine iz rudnika. Od novembra 2021. do danas (21.07.2022.) sva jalovina iskopana na lokalitetu Rupice za potrebe pripremnih radova za rudnik je odlagana direktno u Vrući potok – u korito, u rijeku Trstionicu – u korito rijeke, u rijeku Borivu – u korito rijeke.

Rijeke su postale nepristupačne zbog nasipa jalovine, korito je suženo u kanal, voda zagađena, obalna flora uništena, a da to sve bude još rogovatnije na te nasipe je odloženo i korijenje drveća posječenog da se rudniku koncesora Eastern Mining d.o.o. obezbijedi prostor za kopanje.

Važno je napomenuti da su Vrući potok, Trstionica i Boriva vodotoci na teritoriji Kaknja, a koncesiju je dao Vareš za svoju teritoriju.

Vrući Potok je i administrativna granica između dvije opštine, kao i Trstionica u jednom svom dijelu, a nasipi i nelegalno odlaganje jalovine u sklopu opsluživanja rudnika su vršeni na teritoriji Kaknja.

Rječica Boriva je potpuno na teritoriji Kaknja.

Dakle, koncesija je na teritoriji Vareša, a devastacija na teritoriji Kaknja. Uništava se posljednji kutak netaknute prirode u Kaknju.

Mi tražimo pomoć. Uz indolentnu vlast slabo šta možemo postići, a projekat Rupice koncesionara Eastern Mining d.o.o. je svo uništenje prirode usmjerio na Kakanj, a sve to radi izvan projekta i zvanične dokumentacije koja se može naći na njihovoj web stranici. Nijedan vodotok sa lokaliteta Rupice ne teče prema Varešu, a vodna dozvola je vezana za Vareš.

Rudnik Rupice ugrožava mnoštvo vodotoka.

Koncesija za rudnik nije smjela biti uopšte izdana, niti je dozvola za rad, niti okolišna dozvola smjela biti izdana toliko blizu vodotoka (zakonski minimum: 1000m zračne linije udaljiti od vodotoka).

Za samo davanje koncesije je morala biti tražena saglasnost od svih opština čije teritorije bi mogle biti ugrožene projektom (Izmjene i dopune Zakona o koncesijama, čl.1 u vezi sa čl.5 Zakona), a to nije učinjeno.

Na sva naša pitanja od oktobra 2021. do 07.06.2022. cijeli projekat je bio tajna:

-Opština Kakanj u svojim saopštenjima redovno tvrdi kako „nemaju saznanja kakvi se radovi izvode“, a vijećnici OV Kakanj, njih 11 je dana 15.05.2022. boravilo u posjeti kompaniji Eastern Mining i rudniku Rupice (izvor: web stranica Adriatic Metals);

-na sve upite građana izletnika, radnici koji su nelegalno odlagali jalovinu u naše rijeke, odgovarali su kako grade put (iako nikakav put tu nije planiran, niti je postojao osim za šumariju).

Vrući potok ranije:

Vrući potok kasnije:

Više o našoj borbi za zaštitu naših rijeka i područja Mehorića možete čitati na našoj Facebook stranici: [\[redacted\]](#)

Obzirom da ste vi, EBRD glavni finansijer ovog projekta firme Eastern Mining , smatramo vas najodgovornijim za devastacije koje se dešavaju. Bez vaših sredstava, devastacije ne bi bile moguće, odnosno realizacija projekta kojeg izvodi pomenuta firma.

Odobrili ste sredstva za projekat, a da niste konsultovali i drugu stranu, u ovom slučaju preko 30 000 stanovnika – građana opštine Kakanj od kojih većina živi u slivu pomenutih rijeka i gradskog područja koje pije vodu sa izvorišta Bukovica.

Kakanj je industrijska opština koja ima velikih problema sa aerozagađenjem koje uzrokuje devastaciju tla, narušava zdravlje ljudi, a takođe i biodiverzitet. Ovim projektom koji vi finansirate stanovnici Kakanja će imati problem i sa pitkom vodom.

Područje koje nastojimo zaštititi je **jedini prostor opštine Kakanj koji je bio ostao netaknut**, međutim radovi koji se izvode u velikoj mjeri su već devastirali područje i prijetelo da ga unište sasvim.

Kao finansijera, kreditora pomenutog projekta smatramo vas odgovornim za ekocid koji se dešava na prostoru opštine Kakanj.

Srdačno,

NGG Park prirode Trstionica i Boriva, Kakanj